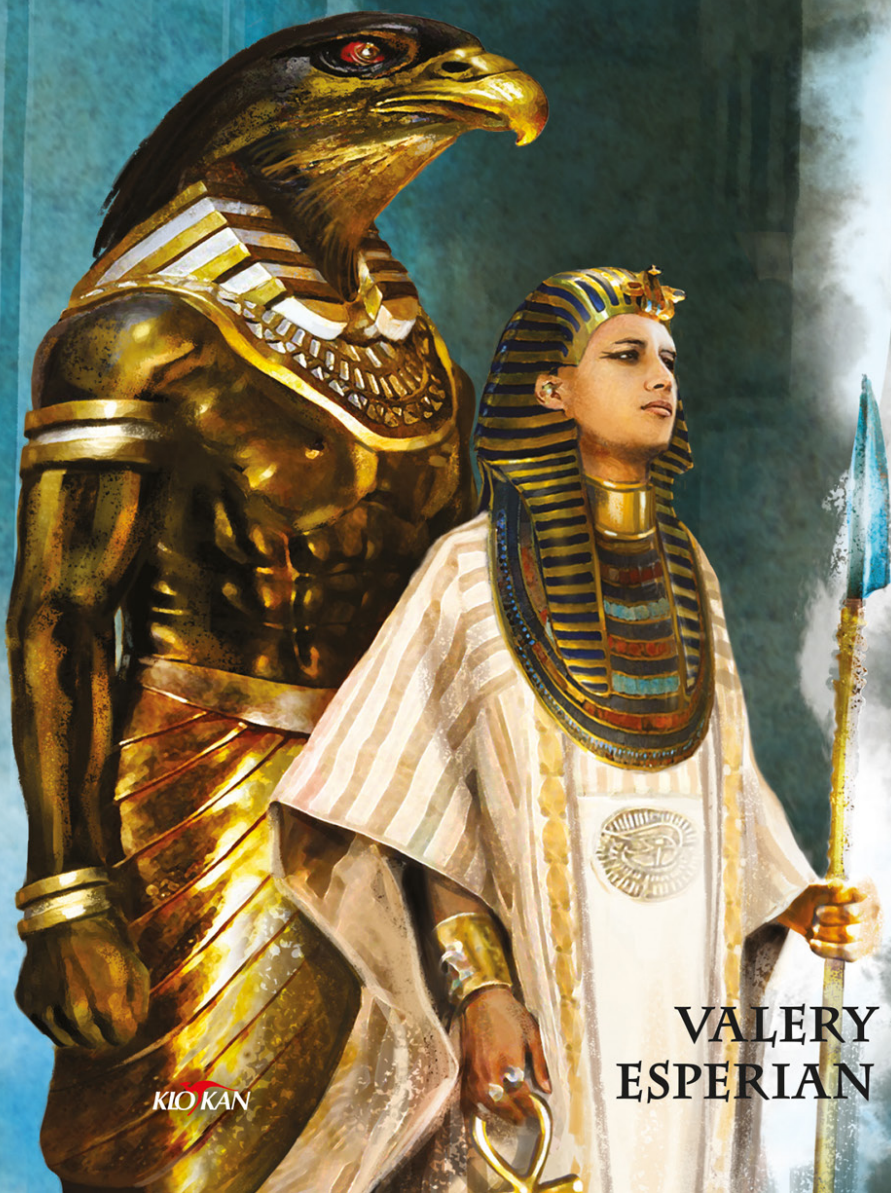

TUTANCHAMON

Dokázal velké věci...
zemřel příliš mladý

KIO KAN

VALERY
ESPERIAN

edice
KLOKAN

Copyright © 2018 Valery Esperian
This edition published in agreement
with Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA)
Translation © Alice Macková, 2021
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z italského originálu TUTANKHAMON IL FANCIULLO
vydaného v roce 2018 nakladatelstvím
Fanucci Editore, via Giovanni Antonelli, 44 – 00197 Roma
přeložila Alice Macková
Redakční úprava Anetta Nová
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2021
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-659-9

*Sangheinovi a všem,
kteří mi vždycky říkali, ať vydržím.*

*Francesce, Matteovi, Gabrielovi, Ramon,
Cinzie, Chiaře, Fabiovi
a všem našim vzpomínkám.*

Hlavní postavy

Tutanchamon	dvanáctý faraon XVIII. egyptské dynastie
Anchesenamom	Tutanchamonova manželka a královna (nevlastní Tutanchamonova sestra)
Aj	vezír, Tutanchamonův rádce
Haremheb	generál, velitel egyptské armády
Chetmat	velitel stráží a Ratokerův bratr
Ratoker	kněz, Tutanchamonův přítel z dětství a Chetmatův bratr
Seluseš	konkubína, Tutanchamonova oblíbenkyně
Ajša a Ichlas	Anchesenamominy sestřenice
Dijehut	Núbijec, člen policejního oddílu Medžajů v Thébách
Huj	místokrál Núbie (egyptské državy)
Nesyamun	Amonův velekněz

Úvod

Po románech věnovaných Cheopsovi a Achnatonovi pokračujeme ve velké výpravě do starověkého Egypta. Stále se nacházíme v období XVIII. dynastie, nedlouho po událostech, o nichž jsme vyprávěli v druhém díle ságy, a dozvíme se více o jedinečné historické osobnosti. Prožijeme příběh Tutanchamona, faraona se znetvořenou nohou, který musel bojovat s překážkami, o nichž věřil, že jsou prokletím, jež na něj seslali bohové, aby zaplatil za provinění svého otce.

Ten, jehož známe jako „mladého faraona“, usedl na trůn mladičkový ve velmi napjaté atmosféře. Předchozí panovník Amenhotep IV. (Achnaton) totiž v rozporu s kněžími nastolil monoteistický kult boha Atona a přesunul hlavní město říše do Achetatonu, sídla vystavěného od základu na poušti.

Když se Tutanchamon sotva ve dvanácti letech stal faraonem, musel se zřící Atonova učení, znovu obnovit uctívání boha Amona a navrátit sídelní město do Théb. Jen tak ho kněží přijali jako panovníka. Návrat k tradičnímu božstvu zklidnil Egypt, jenž vyšel vstříc nové epoše obrovského rozmachu a rozkvětu. Tutanchamon se oženil s nevlastní sestrou Anchesenamón a žili ve šťastném manželství, ale potomků se nedočkali. Mladý faraon měl již od dětství znetvořenou nohu a zemřel v pouhých sedmnácti nebo osmnácti letech. Do historie vešel díky oslnivému bohatství své jedinečné hrobky.

To je příběh Tutanchamona a mimořádně okouzujícího světa, o němž v průběhu dějin snily miliony lidí.

Franco Forte

Předmluva

*Achetaton, 1369 př.n.l.
Osmnáctá dynastie*

Vezíra Aje vytrhl ze spánku křik. Rozhlédl se a snažil se pochopit, zda ten zvuk přišel z říše snů, nebo ho opravdu slyšel. Uvědomil si, že z chodby královského paláce k němu doléhá změt kroků a hlasů. Vstal, oblékl si lněnou suknicí, krátkou tuniku a nazul si sandály. Pak zamířil ke dveřím a vyšel na chodbu. Málem ho porazily služebné spěchající do komnaty, kde ležela královská manželka; jiné se zase vracely zpět. Jednu z dívek chytil za paži a zastavil ji.

„Co se děje?“ zeptal se.

„S Kijin je zle!“

Dívka rychle zmizela v chodbě. Aj si upravil vlasy, pokýval hlavou, jako by přikyvoval svým myšlenkám, a vykročil.

Možná se porod mladé faraonovy manželky komplikuje a Achnatonův mužský dědic se vůbec nenarodí. Ale také se může jednat jenom o planý poplach, o náhlou nevolnost. Aj se zachmuřil, v hlavě se mu střídala naděje s obavami. Rozhodně Kijin čas přišel mnohem dřív, než očekávala porodní bába Pesešet – podle ní do porodu zbývalo nejméně třicet dní. Spletla se, přestože její věhlas pronikl do všech koutů království.

Vydal se ráznou chůzí za davem, přitom se vyhýbal pobíhajícím služebným. Došel ke komnatě královské manželky a vstoupil. V místnosti vládl zmatek. Kija ležela nahá na lůžku, tělo prohýbala v rytmu křečovitých stahů a nedokázala

ovládnout bolestné sténání. Dvě služebné ji držely za paže a další dvě za nohy, aby se nehýbala. Sněhobílá lněná prostěradla zrudla krví smísenou s plodovou vodou. Faraon Achnaton seděl v rohu místnosti, jako by nechtěl porodním bábám překážet v práci.

„Běžte pro porodní stolicí!“ nařídila Pesešet. Její pohled se setkal s Ajovým. Chvilí na sebe upřeně zírali, dokud neuhnula zrakem a nevěnovala se dalšímu Kijinu stenu.

„Musíte ji odvést do *mammisi*,“ rozkázal rozčileně Achnaton. „Jen v chrámu zrození bude moci využít Atonovy přízně.“

Služebné přikývly a na Pesešetin pokyn začaly Kiju zvedat, jenomže rodička zasténala, aby toho nechaly.

„Dýchej,“ zašeptala jí Pesešet do ucha. Jedna ze služebných namočila kus látky do mísy s vodou a utírala Kije čelo.

Aj odtrhl zrak od trpící tváře královské manželky a zkoumavě pohlédl na Achnatona. Vypadalo to, že faraona mučivé čekání vyčerpal. Stále těkal očima k výhonkům rašicím ze dvou látkových váčků, jež Kija každý den smáčela svou močí, aby vyšlo najevo, jestli se narodí tolik očekávaný chlapec, nebo další děvče po šesti dcerách, které porodila velká královská manželka Nefertiti. Aj si vzpomněl, jak mu před několika měsíci jedna tlustá bezzubá kněžka oznámila, že výhonky vyrašily ve stejný okamžik, což u porodních bab vyvolalo obavy. Chlapec se narodí, pokud jako první vyklíčí ječmen, naopak pokud nejdříve vyrazí pšenice, přijde na svět děvče. Ale takhle... Takhle to nebylo možné s jistotou určit, což Achnatona uvrhlo do malomyslnosti a obav, jež zhoršily nemoc, která ho už tak sužovala.

Ze vzpomínek najednou Aje vytrhl srdcervoucí výkřik. V hluku způsobeném Kijiným sténáním zaslechl, jak někdo šeptá modlitbu k bohyni Hathor. Vezír se rychle otočil a pohledem zpražil služebnou, která se modlila. Dobře ji znal, protože měl to potěšení se s ní několikrát oddat rozkoši. Odstrčil ji od Achnatona.

„Mlč, huso,“ přikázal.

Dívka sklonila hlavu, ale stále šeptem drmolila prosby, jako by kňouralo vystrašené štěně.

Aj se s obavami podíval k porodním bábám, lopotícím se u královské manželky. Zdálo se, že nezaslechly modlitbu, jež byla od zavedení kultu jediného boha Atona zakázaná. Stály po stranách Kijina lůžka, kde byly umístěny čtyři porodní cihly, a vykonávaly rituál, který se ani faraon nesnažil vymýtit.

„Utřete pot!“ přikázala Pesešet. Služebné poslechly a běžely pro další navlhčené kusy látek.

„Tlač,“ šeptla Kije porodní bába nalevo od Pesešet.

„Do toho,“ povzbudila ji bába napravo a chytila ji za ruku.

Faraonova manželka těžce dýchala a křičela, zmítala se na lůžku, ale nedokázala trýznivé stahy zvládnout. Ajovi se zdálo, že vidí, jak prudká a krutá bolest stéká po Kijině bledé pokožce. Jedna služebná jí znovu otřela pot z čela, druhá jí několika kapkami vody osvěžila rty.

Aj si ve skrytu duše přál, aby královská manželka trpěla jenom kvůli tomu, že přivádí na svět dítě, které už nežije. Jen tak by si nemusel dělat starosti o to, zda se narodí chlapec nebo děvče.

Přistoupil k Achnatonovi, položil mu ruku na rameno a tvářil se jako věrný rádce. Faraon na něj rychle pohlédl, pak opět začal vzývat Atona.

Náhle všichni zaslechli šustění a otočili se. Do komnaty vstoupila Nefertiti. Když se zastavila u lůžka, zavládlo kolem hrobové ticho, i Kija přestala na okamžik sténat.

Nefertitina krása a půvab zastínily útrapy, jež sužovaly Kiju. Velká královská manželka přistoupila k mladé rodičce a pohládila ji po tváři. Pak se beze slov postavila vedle Achnatona, aniž by mu věnovala jediný pohled.

Aj se na ni zadíval a snažil se skrýt svůj neklid. Přišla navštívit Severní palác právě dnes, kdy má druhá Achnato-

nova manželka porodit. Jak se to dozvěděla? Ani Pesešet neurčila přesný den porodu.

Ajovi byla přítomnost egyptské královny nepříjemná. Zavrtěla hlavou a kývl na služebnou, která přinesla pohár se studenou vodou. Horko v místnosti bylo nesnesitelné a Aj jedním douškem pohár vyprázdnil.

„Tlač, tlač, tlač!“ křičela Pesešet klečící před Kijiny mi stehny.

Královská manželka měla vlasy spleené potem. Vytřeštila oči, zvedla se na loktech a z posledních sil zanařikala. Tvář měla strhanou námahou, zkrivil ji zoufalý výraz. Náhle se vyčerpaně zhroutila, a právě v okamžiku, kdy se mezi nohama objevil vršek hlavičky, vydala vzdech, který vypadal jako poslední.

Ajovi se zatajil dech.

„Tlač!“ zakřičela znovu Pesešet. Pak uchopila dítě za hlavičku a jemnými, ale jistými pohyby ho táhla ven. V jejích prstech se objevila kadeř tmavých vlasů. Stále táhla, ale s Kijinou pomocí už počítat nemohla, protože ta se sotva dokázala párkrát zachvět.

„Tlač!“ opakovala zbytečně porodní bába. Teď měla vlasy spleené potem i ona. Náhle dosedla na zem a v rukou držela novorozeně. Za pomoci dalších žen vstala a položila dítě do Kijina klína. Kija přivřela oči, natáhla ruku a položila ji na hlavičku. Pak jí ruka znaveně klesla na lůžko.

„Je to chlapec!“ zvolala Pesešet a otočila se k Achnatonovi.

O Aje se pokoušely mdloby. Koutkem oka spatřil bledou a nehybnou faraonovu tvář. Zdálo se, že Achnaton není schopn tu zprávu jakkoliv ocenit. Kija se pohnula. Oči neotevřela, jen sotva pohnula paží. Pesešet uchopila její ruku a znovu ji položila na princovu hlavičku.

„Jak se jmenuje?“ zeptala se a nemluvně začalo křičet.

„Jmenuje se Tutanchaton,“ šeptla Kija a vrhla pohled na faraona. „Živý obraz Atona.“

„Tutanchaton,“ opakovaly služebné.

„Tutanchaton,“ pronesla Nefertiti – chladně a nevyzpytatelně.

Achnaton tiše přikývl, otočil se a vzdal díky svému bohu.

Aj se zasmušil. Byl zklamaný, vysílený, zničený tím, co se přihodilo. Právě se zrodil nový život, božská dynastie měla pokračovatele a s ním zemřela Ajova naděje, že usedne na trůn.

Jedna z porodních bab začala stříhat pupeční šňůru, ostatní omývaly dítě a omotávaly ho voňavými lněnými látkami. Pesešet vzala Tutanchatona do náručí, něžně ho položila na polštář a masírovala ho, nejdřív oleji a potom vonnými mastmi. Již omytý a navoněný princ křičel a plakal. Pesešet ho znovu vzala do náručí a vykročila k faraonovi. Když k němu došla, chlapečka mu podala. Po krátkém zaváhání si ho Achnaton vzal, zvedl ho a ukázal ho Atonovi, zářícímu na obzoru.

Místností se rozezněly radostné výkřiky. Aj se kousal do rtů a snažil se potlačit zklamání. Achnaton hleděl na novorozeného syna, ale náhle se výraz jeho obličeje změnil. Rysy mu ztvrdly.

I Aj pohlédl na dítě. Levou nohu mělo znetvořenou, se scvrklými prstíky pokrytými černými chloupky.

„To je prokletí!“ zašeptal ženský hlas. „Tohle dítě nemůže být živým obrazem boha!“

„Mlč, nešťastnice!“ zahřímal Aj a uvědomil si, že promluvila služebná, která vzývala bohyni Hathor.

Achnaton předal syna Pesešet. Vydal se mlčky ke dveřím, aniž by se na novorozence a jeho matku, která plna obav ztěžka dýchala, podíval.

Aj vstal, nohy se pod ním třáslly; přistoupil k oknu, aby se pořádně nadechl. To, že Achnaton dítě odmítl, mu znovu usnadnilo cestu k vládnutí. Vzhledem k faraonovým zdravotním obtížím musí jen počkat na jeho smrt. Potom se stane králem on, díky pomoci Ptahmose, Amonova velekněze, který spolu s mocnými thébskými kněžími Aje podpoří, a on usedne na trůn. Usmál se. Opustí prokleté sídlo Achetaton, které faraon vystavěl uprostřed pouště jako poctu své

posedlosti, bohu Atonovi. Hlavním městem se opět stanou Théby jako dříve,

Nadechl se vzduchu rozpáleného sluncem a zvedl hlavu, aby svou radost ukázal bohům. Odkudsi zazněl sokolí křik, ze zahrady se vzneslo hejno sokolů a zakroužilo oblohou. A náhle, zničehonic, se z nedaleké pouště přihnala písečná bouře.

Aj přivřel oči a přitiskl na ně dlaně, aby se ochránil před vzdušným vírem, který ho nejdříve pohltí, a pak jako vedený zlým duchem vlétl do komnaty.

Vír se houpavě vznášel ve vzduchu před Nefertiti, Pesešet, před služebnými a porodními bábami, aniž by odvál papyrus, nadzvedl lem tuniky či lehoučké lněné kusy látky v nohách Kijina lůžka. Zatímco zlatavý písek tančil ve vzduchu za doprovodu přidušeného zvuku větru, Aj zbledl strachy. Náhle vzdušný vír zeslábl a zmizel venku, kde se přidal k poryvům větru, které čeřily Nil, a vmísil se do písečného oblaku, jež stoupal až nad palác, točil se kolem dokola, až zakryl sluneční kotouč, samotného velkého Atona.

Místnost se zahalila do temného stínu a rozhostilo se ticho.

Kija sebou najednou trhla, prohnula se v zádech a vydechla naposledy. V tom okamžiku novorozený Tutanchaton zoufale zakvílel, jako by nad matčinou smrtí nařikal.

První část

Prokletý chlapec

1

*Achetaton, 1361 př.n.l., Osmnáctá dynastie
Po osmi letech*

Poblíž posledních domů na západním konci města seděl v temném koutě na bobku muž. Tutanchaton ho chvíli upřeně pozoroval, potom se přidal k houfu ostatních dětí. Muž k nim natáhl ruce. Měl na sobě jen pár hadrů, které visely z kostnatých ramen a nedokázaly zakrýt hubený hrudník. Byl bosý, vlasy měl zacuchané jako roští, holé nohy mu pokrýval prach a krvácely. Když vrávoravě vstal, hned k němu přiběhla stráž. Muž se ji máváním rukou snažil odehnat, něco zamumlal a upadl, až se zvedl oblak prachu.

Děti se polekaně rozkřičely a Nefertiti se k nim rychlým krokem vrátila.

„Co se děje?“ otázala se strážného.

„Nic, moje královno,“ odpověděl. Použil královské oslovení, i když Achnaton zemřel už dávno a na trůn usedl faraon Smenchkare, Achnatonův nevlastní bratr. „Ten muž chtěl jít k dětem, ale podařilo se mi ho zadržet.“

Nefertiti pohlédla na žebráka ležícího v prachu.

„Je mrtvý?“ zeptala se.

Muž zanaříkal, jako by chtěl na otázku odpovědět. Jeden z chlapců vykřikl strachy. Tutanchaton zůstal nehnute a tiše stát, ačkoliv by se raději chytil Nefertitiny tuniky, zabodil obličej do její vůně a tak by se schoval před mužem na zemi, jehož záda byla zbrázděna ranami a zaschlou krví. Ale nemohl to udělat. Ostatní děti by si všimly, že se muže štítí a že hledá útočiště v záhybech královniných šatů. Hlavně Ptameth, syn poručníka Hóra, jenž nepromarnil jedinou příležitost, aby neupozornil na Tutanchatonovu křehkou tělesnou schránku a na pomalou chůzi kvůli noze stížené prokletím, která mohla každou chvíli způsobit, že klopýtne a skončí na zemi jako ten žebrák.

Tutanchaton neměl Ptametha rád. Potřeštěně se chechtal jako pavíán, kterého s sebou pořád vodil jeho otec. Všichni se Tutanchatonovi posmívali, kromě Ratokera, syna písaře žijícího v Severním paláci. Byl málomluvný a nikdy se nepřidal k ostatním. Možná k Tutanchatonovi, který byl přece jen faraonovým synem, choval určitý druh respektu.

Záda muže ležícího nznak na zemi se roztřásla, jak kašlal a plival hleny. Někdo zakřičel. Tutanchatonův zrak padl okamžitě na Ptametha, aby se přesvědčil, jestli to byl on, ale Ptameth mlčky, s podivným leskem v očích, zíral na jizvy vystupující z mužovy kůže, jako by mu učarovaly.

„Vraťme se,“ přikázala Nefertiti a zařadila se do čela skupiny. Znovu se vydali na cestu, obklopení strážemi.

Ptameth kráčel za Tutanchatonem a něco pošeptal chlapci vedle sebe. Ten propukl v hurónský smích. Tutanchaton po nich několikrát šlehl pohledem a vzdálil se od nich. Prošli kolem obrovských opuštěných sýpek a dorazili k průčelí paláce. Jeden ze strážců si pospíšil a rozkázal, aby otevřeli bránu.

Vstup byl vlastně pokračováním příjezdové cesty – rozšiřoval se do prostorného nádvoří, aby do paláce mohla proniknout moc boha Atona. K Atonovu uctívání zde byla i sluneční kaple a nejrůznější oltáře, ale zdálo se, že jeho kult, nastolený

Tutanchatonovým otcem, už nebude schopen obstát proti ostatním zavrženým bohům. Jejich zloba byla totiž všem na očích: Poslední záplavy na Nilu způsobily mizernou úrodu a sklizeň, a bohyně Sachmet už zřejmě nechtěla bdít nad zdravím obyvatel Achetatonu ponechaných napospas epidemii, jež celé měsíce pustošila město.

Nefertiti rychlým krokem přešla po nádvoří a Tutanchaton s ostatními dětmi ji následoval. Prošli vchodem, těsně minuli rozlehlou vodní nádrž, a co nejkratší cestou se ubírali ke svým pokojům v rohu paláce. Jakmile se objevili na druhém nádvoří, přiskočila k nim služebná s mísou chladné vody. Nefertiti v ní smočila lněné roušky a osvěžila se jimi. V jedněch dveřích se objevil poručník Hór, na vodítku vedl paviána. Zatleskal a vyzval děti, aby ho následovaly ke každodenní výuce.

Pár se jich seřadilo, zbytek postával kolem Ptametha, který se chystal cosi vyprávět. Tutanchamon zůstal u Nefertiti. I při ochlazování vodou z ní vyzařoval půvab a elegance, jako by se ocitla na jedné z hostin, jež Tutanchaton potajmu pozoroval zpoza závěsů a sledoval, jak se Nefertiti s přirozeným šarmem pohybuje mezi dvorními hodnostáři a cizími panovníky.

„No tak!“ zvolal Hór. „Všichni dovnitř!“

Tutanchaton se nepohnul a stále se kochal královními štíhlými zápěstími, zdobenými zlatými náramky; její ladná gesta připomínala ptáky v letu.

„Na co čekáš?“ zeptala se Nefertiti a obdařila ho úsměvem. „Běž s ostatními.“

Tutanchaton zavrtěl hlavou.

Nefertiti na něj zvědavě pohlédla. „A proč?“

„Oni nechtějí, abych s nimi byl,“ vysvětlil Tutanchaton.

„Oni? A ty? Co bys chtěl ty?“

„Chtěl bych být od nich daleko.“ Tutanchaton neupřesnil, že si ve skutečnosti přeje být co nejdál od Ptametha.

„Zdá se mi, že všichni chcete to samé,“ pokračovala Nefertiti. „Je tak složité se domluvit?“

Tutanchaton se ušklíbl. Možná se mu ten den podaří, že se nestane terčem Ptamethových šprýmů, poznámek a jeho ječivého smíchu. I když – těžko.

„Copak ti provádějí?“ zeptala se Nefertiti, jako by mu četla myšlenky.

„Říkají, že se podobám Besovi, tomu bohu s křivýma nohama.“

„Bes je chytrý,“ připomněla Nefertiti. „A oni jsou hlupáci, vždyť Bes využívá svého vzhledu, aby zahnal nebezpečí, protože i samo nebezpečí z něho má strach.“

„Já nechci nikomu nahánět strach,“ povzdechl Tutanchaton.

Než mohla Nefertiti něco dodat, dolehl k nim zvuk rychlé chůze. Na nádvoří se objevila služebná a mířila přímo k nim. Tutanchaton ji pozoroval, jak spěšně přichází, a napadlo ho, kolik jí je asi let. Představoval si, že kdyby byl ženou, mohl by vstoupit ke dvoru a zbavit se ostatních dětí. Hlavně by mohl být stále s Nefertiti, a ona by se o něj starala jako matka, kterou nikdy nepoznal.

Služebná se uklonila a s vytřeštěnýma očima spustila:

„Moje královno, s vaší dcerou Tašerit je zle, její stav se zhoršil.“

Věta zůstala viset ve vzduchu rozpáleném sluncem.

„Co říká lékař?“ zajíkla se Nefertiti.

„Že Tašerit onemocněla jako ostatní.“

Nádvořím se rozlil šepot, jako když Nil opustí koryto a přinese hojnost nebo smrt podle toho, jak se bohové právě rozmyslí. Nemoc pronikla skrz silné zdi Severního paláce, jako by ji přinesl ničivý dech Rešefa, boha, který měl moc rozpoutat epidemie a zhoubné nákazy.

Tutanchaton chtěl Nefertiti obejmout, aby ji utěšil, ale ona beze slov rychle vyrazila pryč. Vydal se za ní, ale po chvíli musel zpomalit, protože jí nestačil a bál se, že před všemi upadne.

„Tutanchatone, kam jdeš?“ zavolal na něj Hór. „No tak, čeká nás výuka psaní.“

Poručník přistoupil ke dveřím a rozrazil je. „Všichni do řady!“ rozkázal, mávl rukama a pak zapískal.

Hórův hlas přivolal pozornost šimpanze; opice seskočila z palmy a přiběhla k němu. Tutanchaton toho využil, aby zmizel na konci řady, ale Ptameth si ho všiml a ušklíbl se. S obvyklým pohrdavým výrazem vykročil k němu, klopýtal a táhl za sebou levou nohu, aby ho napodobil, k tomu vydával naříkavé zvuky jako žebrák, kterého potkali cestou. Tutanchaton se mu pokusil vyhnout, ale Ptameth mu nastavil nohu a on se jí nedokázal vyhnout. Zakopl, ztratil rovnováhu a za pokřiku ostatních spadl na zem přímo na tvář.

„Co se děje?“ zahřímá Hór v čele skupiny.

Tutanchaton hleděl na záplavu sandálů, jako by skončil v bahně v rákosí, a nedařilo se mu vstát.

„Tutanchabes,“ posmíval se Ptameth. Zkomolil jeho jméno, aby z něj udělal živý obraz zakrslého a odpudivého boha Bese.

„Tutanchabes, Tutanchabes, Tutanchabes!“ sborově opakovali ostatní.

Najednou se z moře sandálů vynořila ruka a Tutanchaton ji sledoval, až spatřil Ratokerův obličej. Písařův syn k němu natáhl paži, aby mu pomohl na nohy.

„Odstupte!“ zahřímá Hór. „Tutanchatone! Věděl jsem, že za to můžeš ty. Vždycky za to můžeš ty! Vstaň a už nás nezdržuj,“ přikázal.

Tutanchaton chytil Ratokera za nabídnutou ruku a vstal. Cloumal s ním vztek.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se písařův syn.

Tutanchaton se oprášil. „Ano, díky,“ zamumlal.

„Ptameth je hlupák.“

Tutanchaton přikývl, ale pak se od něj vzdálil, protože jen stěží mohl chodit kvůli bolesti nohy. Chtěl být daleko od všech. Nikdo neměl vidět, jak trpí, ani Ratoker, i když si z něj nikdy neutahoval.

„No tak, jdeme,“ zavelel Hór.

Skupina dětí se znovu dala do pohybu a nepřestávala se chichotat, s výjimkou dvou děvčat, která zůstala stát na místě. Neferneferure a Setpenre se držely za ruce a zíraly na něj. Tutanchaton si změřil pohledem nevlastní sestry, dcery Nefertiti a Achnatona, a hledal Anchesennamon. Nejstarší ze třech sester se mu líbila, protože se podobala matce nejen tváří a úsměvem, ale především svojí laskavostí a způsobem chování.

„Jestli Tašerit zemře, budeš za to moci ty,“ řekla mu Setpenre, než se vydala za sestrou. Z těch slov tuhla krev v žilách.

Když Tutanchaton slyšel, z čeho ho nevlastní sestra obviňuje, zůstal stát jako opařený. Zapomněl na bolest nohy a s kulháním utekl přes zaprášené nádvoří. Dorazil do paláce a vběhl do chodby. Několik sloužících ho upřeným zrakem sledovalo a vzrušeně si mezi sebou povídali. I když neslyšel, o čem se baví, dovedl si to představit – o jeho prokletí, které ho pronásleduje už od narození.

Tutanchaton vzdychl. Co ho asi čeká za život, když jím všichni pohrdají? Jeho postižení nezajímalo jenom Nefertiti.

Najednou se přede dveřmi objevil Hórův pavián a za ním poručník, a celý uříčený se rozhlížel kolem. Tutanchaton se schoval za jedním ze sloupů. Hór se přemítavě škrábal na bradě, pavián skákal kolem něj a pronikavě skřehotal.

Chlapce nespátřili, a Tutanchaton potají zmizel na konci chodby. Došel k Achnatonovým, už dávno neobývaným, komnatám, a zabočil k Nefertitiným pokojům. Tam ho Hór hledat nebude. Prošel trůnním sálem a vynořil se u místností obývaných královnou. Nakoukl dovnitř a ujistil se, že tam nikdo není. Vstoupil a pokračoval až k truhlám na konci prvního pokoje. Rukou pohladil zlatou ozdobu, která se vinula podél kraje největší truhly, a pak ji otevřel. Zabočil hlavu do královniných oděvů a chtěl se uklidnit její vůní, když náhle zazněly hlasy.

Tutanchaton sebou trhl, rozhlédl se a očima hledal skryš. Nakonec odhrnul šaty, vlezl do truhly a zavřel za sebou víko. Hlasy se vzdálily a za chvíli ho horko v truhle začalo dusit. Už už chtěl vylézt ven, když hlasy zesílily, jako by někdo vešel do komnaty. Byly to ženy, možná královniny služebné.

„Od té doby, co je v paláci ta malá příšera, tak se dějí samá neštěstí. Měli by se ho zbavit,“ řekla jedna.

„Ano, měli by to udělat, než všechny zabije jako Tašerit.“

„Tašerit ještě nezemřela,“ dodal třetí hlas.

„Brzy zemře, jestli...“

„Ticho!“ zahřímádal další ženský hlas, který Tutanchaton okamžitě poznal. „Jestli nechcete, abych vás dala zbičovat, okamžitě mlčte,“ pokračovala Nefertiti. „Tutanchaton za nic z toho nemůže!“

Tutanchaton si v temnotě truhly přitiskl kolena k hrudi. Nefertiti opravdu věří, že on nemá nic společného s epidemií a se záplavami na Nilu. Neříká to jenom proto, aby ho uklidnila, ale zastává se ho, i když on u toho není.

„No tak, odejděte!“ rozkázala Nefertiti.

Místnost ztichla. Slyšel jen Nefertitinu chůzi, možná zrychlenou strachem o nemocnou dceru. Po chvíli už se neozývalo nic. Ještě chvíli počkal, pak nadzvedl víko a vykoukl ven. Nefertiti byla sama. Seděla na sedačce, prohlížela se v malém bronzovém zrcadle a upravovala si líčidlo pod očima.

Tutanchaton se dlouze nadechl, otevřel truhlu a nechal víko spadnout dozadu.

Nefertiti sebou trhla a rychle se otočila. „Tutanchatone!“ vykřikla překvapeně. „Co tu děláš? Proč nejsi s ostatními?“

„Nastavili mi nohu,“ řekl a přitom stál v truhle. „A potom se mi smáli. Tak jsem utekl.“

Nefertiti na něj hleděla se zvláštním výrazem v očích. „Slyšel jsi, co říkaly moje služebné?“

Tutanchaton přikývl. „Všichni se mě bojí.“

„Jsou to hloupé nány,“ vyhrkla Nefertiti. Chtěla ještě něco dodat, ale v tu chvíli se rozletěly dveře a na prahu se objevil vezír Aj.

„Moje paní,“ řekl. Pak se na chvíli překvapeně zarazil, když spatřil, jak Tutanchaton stojí v truhle.

„Ano? Mluv!“ vyzvala ho Nefertiti.

„Faraon Smenchkare právě zemřel,“ odpověděl Aj a nespustil z Tutanchatona oči, jako by ho chtěl probodnout kopím.

Otočila se k němu i Nefertiti a jemu to najednou došlo. V nitru se mu mísil strach a naděje jako rozvodněný Nil. Poručník Hór je učil, že když zemře faraon, musí po něm nastoupit dědic stejné krve, přesně podle řádu stanoveného a střeženého bohyní Maat. A on je nejbližší přímý potomek posledních dvou faraonů.

Možná na něj přišla řada, ale... Copak on může být nástupcem? Jak by mohl mrzák, dítě prokleté bohy, vést egyptský lid? Byl si jistý tím, že toho není schopen.

Vnímal, jak v něm narůstá strach, a přál si zavřít se znovu do truhly. Ale zdálo se mu, že z očí vezíra Aje a královny Nefertiti vyčetl, že se už nemůže schovat a že nastal čas, aby pochopil, jak se vyrovnat se svojí budoucností.

2

Achetaton, 1361 př.n.l., Osmnáctá dynastie

Tutanchaton vylezl z truhly a cítil, jak se mu podlamují nohy. Nefertiti hleděla na vezíra tak, jako by ho chtěla uhranout pohledem.

„Je třeba okamžitě uklidnit vztah mezi Oběma zeměmi,“ řekl Aj a uhnul královnině zraku. „Na trůn musí nastoupit člověk schopný nastolit a zachovat božský řád. Faraon, který si dokáže znovu získat důvěru Théb.“

„Nebo mladý chlapec, někdo, kdo nemůže přivolat hněv bohů na lid, jemuž bude vládnout,“ prohlásila pevným hlasem Nefertiti.

Tutanchaton se zachvěl. Když slyšel, jak myšlenky, které mu před chvílí běžely hlavou, nyní vyslovuje sama Nefertiti, pochopil, že všechno je pravda, že nejde jen o výplod jeho fantazie.

„Bylo by lepší, aby se jednalo o někoho, kdo nemá vazby na minulost,“ zavrtěl hlavou Aj, ale snažil se na něj nedívat.

Nefertiti přistoupila k Tutanchatonovi, položila mu ruku na hlavu a rozcuchala mu vlasy.

„Jak by ten někdo, o kom mluvíš, mohl právoplatně nastoupit na trůn?“ otázala se vezíra.

„Kdyby si vzal královskou princeznu, jednu z tvých dcer,“ vysvětlil Aj. Tutanchaton zatínal pěsti, jako by se snažil zadržet obavu, která ho sžírala, a najednou pochopil, o kom mluví.

„Bylo to tak ve Smenchkarově případě, může se to opakovat,“ pokračoval vezír.

„Smenchkare byl Achnatonův nevlastní bratr,“ odvětila Nefertiti a nehnula se od Tutanchatona, aby dala Ajovi najevo, že se už postavila na jeho stranu. Jakmile si to Tutanchaton uvědomil, ulevilo se mu.

„Navrhuji to nejlepší, co se dá udělat,“ odpověděl stále nervóznější Aj. Poprvé na chlapce pohlédl. „Je to jistě lepší, než aby na trůn nastoupil syn kacířského faraona.“

Tutanchaton ani nedýchal a byl zvědavý na Nefertitinu odpověď. A přišla brzy, ostrá jako čepel dýky: „Je posledním potomkem Amenhotepa III. a tedy i velkého faraona Tuthmose I.“

„Takže těch, kdo zavinili hladomor!“ zavrčel vezír a zrudl.

Nefertiti se přestala tvářit nepřístupně, na tváři se jí rozlil úsměv a přistoupila k Ajovi. „Tobě nestačí všechny tituly, jimiž se pyšníš, vezíre? Chceš si k nim ještě přidat titul pána Obou zemí? Nebo syna boha Re?“

Aj na ni s nelibostí pohlédl. Vypadalo to, že se uzavřel do sebe, jako by se tak mohl ubránit Nefertitině vyzývané sebejistotě.

„Já jen chci, aby se do egyptského království navrátil řád bohyň Maat,“ zašeptal mírnějším tónem.

„A proto Tutanchaton nastoupí na trůn,“ řekla rozhodným hlasem Nefertiti a obdařila ho úsměvem, který rozzářil celou místnost. „Neexistuje lepší způsob, jak uklidnit situaci a uspokojit bohyni Maat.“

Aj mlčel a hleděl na Tutanchatona. I královna se k němu otočila a tvářila se mile, aby pochopil, že stojí při něm. Možná čekali, že si vezme slovo, že něco pronese. Že převezme odpovědnost za nastolení klidu ve všech koutech království a dokáže, že prokletí, které ho postihlo již od narození, je doopravdy jen hloupost. Ale neměl na to sílu, a hlavně neměl žádnou naději, že by ji získal kdykoliv v budoucnu. Jak může on, jehož bohové prokleli a jemuž se jeho vrstevníci smějí, nastoupit na trůn?

„Thébský velekněz s tím nikdy nebude souhlasit,“ prohlásil Aj břitce.

„Věřím ve tvé diplomatické schopnosti,“ odvětila královna. „A ujišťuji tě, že tě v případě úspěchu dobře odměním. Tutanchaton je mladý a bude potřebovat regentské rady, aby ho poučily a posílily. Aby ho živily, jako kojná živí novorozence.“

Aj na něj vrhl pohled a jazykem si navlhčil rty. Bylo na něm jasně vidět, jak je nerozhodný, ale Tutanchaton si uvědomil, že nad nevraživostí nyní převládla jiná emoce. Možná to bylo překvapení z toho, co Nefertiti řekla, a vědomí, že dostane příležitost získat něco důležitého, aniž by riskoval těžký střet spojený se získáním moci.

Tutanchaton pochopil, že Aj je velmi cílevědomý člověk, stejně jako všichni dvorní hodnostáři, ale že je také velmi uvážlivý, a tak by se Nefertiti jen stěžl postavil, a to především teď, když se o Tutanchatonovi vyjádřila tak jasně.

Ve zírání na něj pronikavě zíral tak dlouho, že mu to připadalo jako celá věčnost. Pak směrem k Nefertiti přikývl.

„Velmi dobře,“ řekla královna. „Takže domluveno.“ Tutanchaton na ni překvapeně pohlédl.

„Co je domluveno?“ zeptal se, i když to velmi dobře pochopil. Znovu mu rozčuchala vlasy. „Staneš se faraonem,“ pravila a zabavila ho tak všech pochybností.

„Pod mým vedením,“ upřesnil Aj. „Jsi ještě chlapec.“

„A ty mu pomůžeš, aby se stal mužem,“ usmála se Nefertiti. Po krátké odmlce se Aj dlouze nadechl.

„Thébský velekněz je neústupný a horlivý,“ řekl. „Nebude snadné ho zkrotit.“

„Věřím ve tvé schopnosti,“ prohlásila Nefertiti.

„Diplomacie je sestrou vydírání,“ zasupěl Aj.

„Dobře to vím, ale nemáme na výběr,“ poznamenala královna.

„Naše nabídka se navíc jmenuje Tutanchaton,“ uzavřel Aj a zavrtěl hlavou. „*Tutanchaton*, rozumíš?“ zopakoval a zdůraznil jméno boha Atona.

Nefertiti se sevřenými rty přikývla. „Máš pravdu, musí si změnit jméno. Až nastoupí na trůn, stane se z něj Tutanchamon.“

„A zřekne se svého otce?“ otázal se překvapeně Aj.

„Pokud to bude velekněz chtít, splníme mu to,“ odvětila Nefertiti.

„Nikdy nepřipustí, aby se *on* stal živým obrazem Amonovým,“ znovu zavrtěl hlavou Aj.

Nefertiti vykročila k vezírovi, zamračila se, a nakonec mu stanula tváří v tvář.

„Co tím chceš říct?“ vyštěkla.

„Odpověď stojí před námi,“ prohlásil Aj.

Nefertitin výraz, obvykle tak milý a přívětivý, ztvrdl jako kámen.

„Tvůj úřad tě nezbavuje odpovědnosti za slova, která pronášíš,“ zaútočila.

Aj chvíli strpěl její pohled, ale pak se zdálo, že kapituloval. „Možná bude lepší, když si o té situaci a o jejích důsledcích v klidu popřemýšlíme,“ pravil a zamířil ke dveřím. „Nemyslím si, že...“ Najednou se ozval křik a zvuk běžících nohou. Vzápětí z chodby přiběhl strážný.

„Co se děje?“ zeptal se překvapeně Aj.

„Ti muži, co se bouřili, můj vezíre,“ odpověděl udýchaně voják, „vnikli do paláce!“

„Jak je to možné?“

„Dostali se sem vedlejším vchodem, co nebyl dobře střežený,“ vysvětloval strážný.

„O kom to mluvíte?“ vložila se do řeči Nefertiti.

Tutanchaton stál jako socha a jenom třestil oči. Je možné, že se už rozneslo, že se má stát faraonem, a snad kvůli tomu se bouří? Nenávidí ho jeho lid stejně jako jeho vrstevníci?

„Když jsme přicházeli k paláci, potkali jsme několik lidí, kteří se bouřili kvůli nedostatku obilí a kvůli tomu, že se bohové zlobí,“ vysvětloval Aj. „Protestovali i proti Achnatonovi, ačkoliv je léta po smrti. Chápeš, proč si myslím, že on není dobré řešení?“ dodal a hlavou pokynul směrem k Tutanchatonovi.

„A moje dcery?“ zeptala se Nefertiti vojáka vystrašeným, ale rozhodným hlasem. „Kde jsou?“

„Učily se s Hórem,“ odpověděl Aj a královna vyběhla ven. Tutanchaton překonal strnulost a společně s Ajem a vojákem ji následovali.

Chodbu zaplnil asi půl tucet vojáků. Z druhé strany zněl křik a rozkazy, ale Tutanchaton nedokázal rozeznat, kdo je vydává. Několik strážců vytáhlo z pochev krátké zahnuté šavle, jiní sklonili kopí a připravili se vytvořit první obrannou linii.

„Zastavte je a my půjdeme pro děti,“ nařídila Nefertiti a pustila se do boční chodby vedoucí k pokojům obyvatel paláce.

Tutanchaton zabočil za ní. Držel s ní krok a pokaždé, když jeho levá noha nezvládala nést tíhu těla, riskoval, že upadne. Ajův dech za ním stále těžkl a ohnišť rozmístěných kolem

ubývalo. Nakonec je pohltilo šero a jedna ze služebných vykřikla, když se před nimi objevil voják se šavlí v ruce.

„Co děti?“ otázala se ho Nefertiti, zatímco Tutanchaton stál opřený o zeď, aby ulevil nemocné noze.

„Jsou v bezpečí, moje královno,“ odpověděl voják. „Tudy.“ Ukázal jí cestu a zmizel za rohem.

Nefertiti se vydala za ním a Tutanchaton s ostatními se přidali. Dolehla k nim ozvěna potyčky. Služebná se přitiskla ke zdi a rukou si přikryla ústa, jako by chtěla potlačit výkřik. Tutanchaton kolem ní prošel a ona ho sledovala očima vytřeštěnými strachy. Než jí mohl cokoliv říct, vydal se na druhou stranu, připojil se k ostatním a chvíli nato vešli do místnosti, kde Hór vyučoval. Děti s poručíkem se shromáždily v rohu a dohlíželi na ně dva strážci a Chetmat. Písařův syn zřejmě dorazil za bratrem Ratokerem hned, jak zazněl poplach. Nefertitiny dcery odběhly k matce a ona se sklonila, aby je objala.

„Tašerit!“ vykřikla náhle. „Musíme jít i za ní!“

„Bude lepší, když zůstaneme tady, než se strážím podaří ty vetřelce zahnat,“ odvětil Aj.

Nefertiti si ho ani nevšimla a vyrazila vpřed. Za ní kráčely ruku v ruce dcery. Tutanchaton je následoval spolu se dvěma vojáky. Jeden z nich zrychlil. V ruce nesl olejovou lampu a postavil se do čela skupiny.

„No tak, jdeme!“ rozkázal Hór zezadu.

Tutanchaton se otočil. Nakonec se všichni rozhodli, že půjdou za královnou, a postupovali do šera. Chetmat kráčel vedle skupiny dětí a v ruce svíral šavli. Tutanchaton si vzpomněl na vyčerpávající výcvik palácových strážů, a napadlo ho, jestli stačí na to, aby je ochránil.

Vstoupili do chodby vedoucí na dvůr a namířili k východu. Zničehonic zaslechli řev a spílání a voják v čele zpomalil. Zatímco i ostatní vojáci směřovali do čela, v dopadajícím světle přeběhly dvě postavy. I Chetmat bez známky strachu vyrazil vpřed a přidál se k ostatním.

Vojáci si něco pošeptali, potom se jeden z nich vydal směrem k nádvoří. Světlo dopadající do dveřního otvoru potemnělo a někdo zakřičel. Do chodby vešel muž a postupoval k nim. Voják napřáhl kopí a zasadil úder, ale vetřelec ho zachytil šavlí, stlačil kopí k zemi a pak ho kopnutím rozlomil na dvě části. Strážný zavrával, ale na jeho místo hned přispěchal další a vrhl se proti nepříteli. Útočník se nenechal zmást. Možná i on byl vojákem vycvičeným k boji tělo na tělo. Stiskl jílec šavle a schoukl se hbitě jako kočka, pak poskakoval na jedné noze dokola, až roztočil tyč zlomeného kopí a zasáhl nohy strážného, který upadl na zem.

„Zpátky!“ rozkázala Nefertiti.

Skupina se dala na ústup, ale jakmile uslyšeli výkřik, otočili se.

Z chodby, odkud se vypravili, přicházel další muž. V ruce držel lampu a mával čepelí, z níž kapala krev. Tutanchaton spolu s nevlastní sestrou Anchesenamon instinktivně couvli. Muž k nim došel a skupina se rozestoupila na dvě strany. Muž se zlověstně usmál a postupně si je prohlédl. Na jedné straně stála Nefertiti, Aj, děti a před nimi stráže, na druhé Tutanchaton s nevlastní sestrou.

Muž si jazykem navlhčil rty a klidně položil olejovou lampu, jako by si byl jistý, že ze situace, v níž se ocitl, může jen vytěžit. Na jednom místě stály stráže, před nimi jeho kumpán, na druhém dvě bezbranné děti. Útočník ještě naposledy vrhl pohled na stojící skupinu, pak začal mávat šavlí a se zuřivým šklebem vyrazil k Tutanchatonovi.

Ten odstrčil sestru za sebe a společně couvli do chodby ponořené v polostínu.

„Ne!“ vykřikla Nefertiti, ale muž se nenechal rozptýlit. Stále kráčel k nim. „Dám ti všechno zlato, které budeš chtít,“ pokračovala královna.

„Vaše zlato je už naše,“ odsekl muž.

Tutanchaton i Anchesenamon znovu couvli. Jeho pohled se setkal s Ratokerovým, který se snažil vymanit z Hórova

sevření, jež mu bránilo, aby se jim vrhl na pomoc a možná se tak vydal napospas jisté smrti.

Když útočník mával šavlí, z níž na malby na zdech stříkala krev jako předzvěst toho, co se může stát, Anchesenamon začala křičet strachy. Při ústupu si Tutanchaton uvědomil, že se za jeho zády sestra třese hrůzou, a jako by mu po páteři přešla ledová ruka.

Ti muži je ohrožují kvůli němu. Ti muži je chtějí zabít kvůli jeho prokletí, protože nechtějí, aby se stal faraonem.

Zvuky potyčky za nimi utichly s posledním drásajícím výkřikem a Nefertiti s doprovodem, jíž hrozilo nebezpečí z obou stran, se přitiskla ke zdi. Po královských strážích, ani po Chetmatovi nikde ani památky, možná už všichni přišli o život.

Útočník se s hrůzostrašným výrazem ve tváři začal opět přibližovat k Tutanchatonovi. Když vytasil meč, Tutanchaton udělal krok vzad, aby ochránil Anchesenamon, ale noha mu vypověděla službu a upadl. Útočník se pohrdavě zasmál a v šeru se zaleskla čepel šavle. Tutanchatonovi se zatajil dech. Stačí jen pohyb, jen malý pohyb, a celý jeho život plný utrpení skončí. Už kvůli němu nikdo nezemře.

Byl připravený zaplatit účet za svoje prokletí, když se náhle proti útočícímu muži vrhl stín. Byl příliš malý na to, aby ho vyřadil z boje, ale stačil, aby zastavil smrtící úder, který se muž chystal zasadit. Útočník zavrával k jedné straně a Ratoker opět našel rovnováhu. Přistoupil k Tutanchatonovi, pomohl mu vstát, a postavil se po jeho boku. Muž sklonil hlavu a možná se bavil tím zbytečným pokusem, co ho jistě nemůže zastavit. Hrozivě se zašklebil a Tutanchaton si vzpomněl na Nefertitina slova o Besovi, zakrslém bohu, který zahání nebezpečí a chrání toho, kdo mu projevuje úctu. Musí to udělat i on, musí chránit své lidi, zachránit Ratokera, jediného přítele. A hlavně musí zachránit Nefertiti, protože ona jediná se ho vždy zastávala.

„Já jsem Tutanchaton,“ zavrčel a cítil, jak ho přemáhá neovladatelná zlost. „Prokleli mě bohové!“

Muž na něj nejistě pohlédl.

„Nepřibližuj se,“ pokračoval Tutanchaton hlasem podobným syčení jedovatého hada. „Ani se nezkoušej dotknout mých blízkých, mojí rodiny, mých přátel, nebo moje prokletí postihne tebe a tvé potomky po dalších deset generací.“ Vykročil a zdůrazňoval, jak kulhá. Ruce měl rozpažené, jako by mohl prokletí seslat skrze prsty.

Muž s překvapeným výrazem ukročil vzad. Tutanchaton s tím vůbec nepočítal a pochopil, že má vydržet a konečně dát průchod zlosti, co se v něm za celá léta nahromadila.

„Zmiz!“ zařval vztekle.

Muž sebou trhl, zahodil meč a dal se na útěk. V běhu narazil do ozbrojence, jenž krátce předtím přemohl strážce Nefertitiny družiny.

„Co to děláš?“ zeptal se kumpán zlostně.

„Je prokletý,“ bránil se první muž a ukázal na Tutanchatona. „Vypadněme odsud!“

Aniž by čekal na odpověď, rozběhl se pryč a poslední útočník, který zůstal osamocený, si podrážděně odplivl. Neměl ale jinou šanci než se vyrazit za ním. Zakrátko zmizeli v tmavých chodbách.

Tutanchaton, ochromený strachem a překvapením ze šílenství, jehož se dopustil, lapal po dechu.

„Byl jsi statečný,“ pravila Nefertiti a přistoupila k němu.

Tutanchaton zavrtěl hlavou. „Já...“ začal, ale v tom okamžiku pocítil, jak všechno napětí, co v sobě měl, přechází do země, a skoro se nedokázal udržet na nohou.

Nefertiti jenom pokývla, usmála se a objala ho. Vyjádřila mu tak podporu, jako by věděla, že ji potřebuje.

„Teď se ho všichni budou bát,“ prohlásil Aj, který se objevil za Nefertitinými zády.

„To je v pořádku,“ okamžitě odvětila královna. „Zachoval se jako opravdový faraon. Bránil nás a donutil útočníka utéct.“

Tutanchaton na ni překvapeně pohlédl. Skutečně tohle udělal? Zaplavila ho taková pýcha, až se mu z toho stáhlo hrdlo.

Možná je opravdu připravený k tomu, aby ochránil egyptský lid. Aby ho vedl. Je možné, že je to pravda? Nebyl si tím jistý, ale hlavně měl strach, že bohové nebudou s Nefertiti souhlasit a stále ho budou proklínat.

„Myslím, že je připravený uklidnit vztah mezi Oběma zeměmi,“ uzavřela vše Nefertiti s výrazem, který nepřipouštěl námitky.

Aj se vydržel dívat do jejích tmavých očí jenom chvíli. Upravil si tuniku, ústa zkroutil do grimasy vyjadřující pochyby a beze slova odkráčel chodbou pryč.

Tutanchatonovi přešel mráz po zádech. Budoucnost, kterou sobě ani ostatním nechtěl připustit, se stávala skutečností. Ale možná má Nefertiti pravdu: Přece jen je právě zachránil před útočníky a možná zvládne vést všechen lid, i když mu bohové nepřejí.

Nebo ho možná dovede k záhubě.

3

Achetaton, 1361 př.n.l., Osmnáctá dynastie

Anchesenamón odstoupila od Ratokera. Měla chuť běžet k matce a sestrám a obejmut je, ale stále zírala na podivně se tvářícího Tutanchatona, jehož postava se rýsovala v záři světla. I když působil nerozhodně a přemáhaly ho rozporuplné emoce, měl důvod se radovat. Nevlastní bratr ji ochránil a všem zachránil život. Teď si z něj už ostatní nebudou utahovat, teď už pochopí, že to, co se jim dělo, nezpůsobilo jeho prokletí. Koneckonců, matka to říkala vždycky.

„Tutanchaton přemohl nepřítele!“ prohlásila Nefertiti, jako by jí četla myšlenky. „Přemohl ty, kdo nám chtěli ublížit!“ dodala a rozpráhla paže, aby její chvála dostala váhu.

Služebné před Tutanchatonem poklekly a uklonily se k zemi. Poručník Hór upustil vodítko paviána a také se poklonil. K Tutanchatonovi přikulhali dva zranění strážní a vzdali mu hold. I Chetmat, který se náhle objevil, před ním padl na kolena a přidržoval si ruku pořezanou čepelí. Zezadu k němu došel Ratoker, aby ho podepřel.

Anchesenamón se rozhlédla a hledala Ptametha. Chtěla spatřit jeho zahanbený výraz za všechno, co Tutanchatonovi provedl. Kdyby se Hórův syn tvářil nadřazeně jako obvykle, byla by schopná mu vmést do tváře, aby vzal na vědomí, že je naživu jen díky člověku, z něhož si neustále tropil žerty.

„Jeho odvaha navrátí božský řád Oběma zemím,“ pokračovala Nefertiti.

Z konce chodby se ozval zvuk běžících nohou a strážní, ačkoliv byli vyčerpaní z předchozího boje, se znovu chopili zbraní, připravení položit životy za královskou rodinu.

Ze tmy se vynořil mladý voják. „Moje královno,“ pozdravil. „Útočníci se dali na útěk. Nevíme proč, ale najednou se stáhli.“

Nefertiti se tvářila spokojeně a položila ruku na Tutanchatonovo rameno. Potom se však zachmuřila.

„Tašerit,“ pronesla. „Hned musím jít za ní.“

Královna se vydala směrem k vnitřní chodbě a Anchesenamón ji spolu se sestrami následovala. Minuli strážce, které se ještě držely na nohou, a prošli mezi dětmi, jež se rozhlížely kolem dokola, protože nevěděly, co mají dělat. Anchesenamón si děti pozorně prohlédla – hledala Ptametha, ale nenašla ho.

„Počkejte,“ zastavila je Nefertiti, když se chystali vstoupit do chodby. „Zůstaňte tady se strážemi,“ pronesla k dcerám.

„Chci vidět Tašerit,“ bránila se Setpenre.

„Ne, zůstaňte tady a držte se pohromadě,“ rozkázala Nefertiti. „Tutanchaton na vás dohlédne.“ Když to řekla, vydala se směrem k Tašeritinu pokoji.

Hór zahalasil: „Vrátíme se do učebny, tam budeme v bezpečí.“

„Bude lepší, když tady zůstaneme se stráží,“ namítl Tutanchaton.

Hór na něj pohlédl s neskrývaným překvapením, ale poprvé proti Achnatonovu synovi nic nenamítl. Pouze sebral ze země vodičko na paviána, opřel se o stěnu a vzal opici do náruče, aby ji uklidnil.

Anchesenamón se rozhlédla a konečně spatřila Ptametha. Vrhla na něj chladný pohled a Hórův syn sklopil zrak. Spokojeně došla k nevlastnímu bratrovi, usmála se na něj a postavila se po jeho boku. Možná bohové Tutanchatona opravdu prokleli, ale byla si jistá, že on by nikdy nikomu neublížil, alespoň ne úmyslně.

Přistoupil k nim jeden ze strážců, na důkaz úcty se uklonil a čekal, až Tutanchaton promluví jako první, jak to rituál vyžadoval.

„Co se děje?“ zeptal se Tutanchamon.

„Aša a Rašed zemřeli,“ odpověděl voják. „A bude lepší, když zraněné ihned zavedeme k lékaři.“

Tutanchaton se rozhlédl, Chetmat se postavil a zraněnou ruku, z níž kapala krev, nechal volně viset.

„Já můžu zůstat,“ řekl.

Tutanchaton chvíli sledoval rudé kapky padající na podlahu, pak se odlepil od zdi a vydal se ke dveřím na dvůr.

„Počkej, můj pane,“ zvolal voják a došel k němu. „To není rozumné.“

Tutanchaton se nezastavil a vyšel na volné prostranství. Na okamžik to vypadalo, že zmizel v oslnivém slunečním světle, ale pak ho znovu spatřili.

„Všude je klid,“ řekl, když se k nim vrátil. „Můžeme jít.“

Anchesenamón vzala sestry za ruku a chtěla vyrazit, ale Setpenre ji zadržela.

„Matka řekla, že máme zůstat tady.“

„Buď klidná, je po všem,“ snažila se ji ukonejšit Anchesenamón. „Pojďme ven, tam budeme ve větším bezpečí.“

Sestra ji proti své vůli následovala. Dvůr byl zalitý dusivým slunečním světlem a Anchesenamón přivřela oči. Jeden voják z královské stráže ležel na zemi, zčásti na těle nějakého

muže. Nohy druhého vojáka vyčnívaly ze dveří vedoucích do zahrady. Tutanchaton stál na místě a zíral do vodního zrcadla uprostřed zahrady. Děti se potloukaly po prostranství, jako by se nemohly rozhodnout, co budou dělat, když si jich nikdo nevšímá.

„Poslyšte,“ naklonila se Anchesenamón k sestřám. „Vraťte se do matčina pokoje.“

„Ty s námi nepůjdeš?“ zeptala se Setpenre.

„Ne, ale všude je klid, nebezpečí už nehrozí.“

Setpenre a Neferneferure si vyměnily nejisté pohledy.

„No tak,“ povzbudila je Anchesenamón. „Už jste velké.“

„Proč nepůjdeš s námi?“ otázala se Neferneferure potichu.

Byla starší než Setpenre, ale díky drobné postavě a bezezlostné mysli působila, jako by byla nejmladší z Nefertitiných dcer.

„Není to daleko. Vejděte tamtěmi dveřmi a hned jste tam,“ ukázala Anchesenamón.

„A co když tam nikdo nebude?“ vyzvíдалa Setpenre a stále na ni hleděla, aniž by se otočila. „Budete si tam hrát s matčiny šaty, jako obvykle,“ navrhla Anchesenamón.

Neferneferuriny oči se rozzářily.

„Opravdu můžeme?“ otázala se s úsměvem.

„Jistě!“ ujistila ji Anchesenamón.

„A co budeme dělat, když někdo přijde?“ Setpenre se tvrději nechtěla nechat přesvědčit.

Anchesenamón zafuněla a rozhlédla se. Tutanchaton právě mířil ke dveřím do zahrady, odkud další strážci táhli tělo ke vstupu do paláce.

„Dobrá,“ vzdala se Anchesenamón a znovu se podívala na sestry. „Co byste řekly procházce v zahradách?“

„Ano!“ přijala nabídku Neferneferure.

„Je tam bezpečno?“ zaváhala sestra.

„Samozřejmě, copak jsi neslyšela stráž?“ odvětila Anchesenamón, vzala je za ruce a vlekla je s sebou. „Všichni vetřelci utekli, když se do toho vložil Tutanchaton.“

„Dobře udělali,“ poznamenala Setpenre. „Kdybych já věděla, že je tady, ani bych sem nešla.“

„Zachránil nám život,“ namítla Anchesenamom a táhla je dál.

„Jsi si jistá? Zeptej se na to Tašerit.“

Anchesenamom se zastavila. Měla chuť dát sestře pohlavek. Jak ho může takhle obviňovat? Šlehla po Setpenre pohledem, ale ta zrak nesklopila. Anchesenamom zavrtěla hlavou, znovu vykročila a sestry vlekla za sebou.

„To bolí,“ bránila se Setpenre a snažila se vymanit ze sevření. Vstoupily do paláce, vešly do tmavé chodby a Anchesenamom se zastavila, aby oči přivykly temnotě. Oheň plápolal jen v půl tuctu ohnišť rozmístěných kolem zdí. Častokrát slyšávaly matku, jak se hněvá proto, že se nezapalovala všechna ohniště, ale správce paláce namítal, že zásoby už nejsou tak bohaté jako dřív.

„Je tu tma,“ posteskla si Nefenerure.

Anchesenamom se rozhlédla, zda nespatří záblesk jiného světla. Chodba se utápěla v přítmí, ale dolehl k nim pravidelný zvuk, jako by někdo cosi táhl po zemi.

„Co tu vlastně děláme?“ zeptala se Setpenre.

„*Pst!*“ sykla Anchesenamom a nastražila uši. „Tudy,“ řekla potom a vešly do protilehlé chodby, jež vedla do paláce.

„Ale tady je ještě větší tma!“ bránila se Neferenerure.

„No tak,“ povzbudila ji Anchesenamom. „Nemáme se čeho bát.“

Prošly kolem prvního hořícího ohniště a Anchesenamom sledovala jejich stíny, jak se pohybují na stěně vyzdobené malbami a kleslí si cestu bujnými zelenými rostlinami, řadami obrovských zvířat a květy křiklavých barev.

„Ach!“ vykřikla Neferenerure, až se Anchesenamom otočila. Zpoza sloupu se vynořila postava a zastavila se před nimi.

„Co chcete?“ otázal se Tutanchaton.

Vzdálené světlo přicházející z ohniště mu vykreslovalo ve tváři tmavé rysy, takže vypadal mnohem starší.

„Vraťme se zpátky,“ fňukala Setpenre.

„Vylekal jsi nás,“ vyčetla mu Anchesenamom.

Bratr sklopil zrak. „Myslel jsem, že to je Ptameth. Omlouvám se.“

„Chtěly jsme ti poděkovat.“

Tutanchaton na sestru překvapeně pohlédl. „Za co?“

„Zabránil jsi těm mužům, aby mě zabili,“ vysvětlila Anchesenamón a usmála se.

Tutanchaton mlčel. Znovu se usmála. Nevlastní bratr byl viditelně v rozpacích. Jejich pohledy se setkaly a Tutanchaton ihned zrakem uhnul.

„Malby tu jsou jiné než v palácovém harému. Jsou hezčí,“ změnila téma Anchesenamón a pustila ručky sester.

Chtěla s ním mluvit o samotě. Na jedné straně dobře nechápala proč, na druhé se toho citu bála. Bála se, že Tutanchatona nějak zraní, že ho nevhodnou poznámkou zklame.

Poodešla ke stěně a Neferneferure ji následovala, zatímco Setpenre postávala na druhé straně chodby.

„To je pravda,“ přidal se k ní Tutanchaton. „Na konci téhle chodby se kdysi nacházely zahrady. Chetmat mi vyprávěl, že v zahradách žilo plno zvířat. Husy a ibisové, gazely a také jeden hroch, ale tenkrát jsem já byl ještě malý. Ty si je možná pamatuješ.“

Anchesenamón zavrtěla hlavou. „Ne, ani já je nepamatuju,“ přiznala.

„Půjdeme se na ně podívat?“ napadlo Neferneferure.

Tutanchaton se ušklíbl. „Ale v zahradě najdeš už jenom jednoho bláznivého paviána,“ prohodil. „I Hórův pavián je chytřejší, ačkoliv je blázen jako jeho páníček.“

Anchesenamón vyprskla smíchy a Tutanchaton se usmál.

„Tady to kdysi muselo být opravdu nádherné,“ pokračovala Anchesenamón a prohlížela si zelené listy akátu s tak obrovským kmenem, že by se v jeho stínu mohlo schovat celé stádo gazel.

Tutanchaton posmutněl. „Od té doby, co jsem se narodil, všechno vyprahlo. *Iteru* už nepřináší život jako kdysi a bohové se na nás pořád zlobí.“

Anchesenamón se k němu otočila. Zdálo se, že se Tutanchaton cítí zahanbený. Dotkla se rukou jeho tváře, jako to dělala její matka, když ji chtěla utěšit. Překvapený Tutanchaton se odtáhl.

„Nemysli na to,“ řekla Anchesenamón a znovu natáhla ruku, až se prsty dotkla jeho tváře.

Tentokrát se Tutanchaton nepohnul. Ucítila jemnou kůži a na dlani ji lechtal bratrův dech, horký jako pouštní vítr, který stále zesiluje.

„Můžeme už jít?“ ozvala se Setpenre a přiblížila se k nim.

Anchesenamón měla stále dlaň položenou na Tutanchatonově tváři a znovu mu pohlédla do očí. Jak by mohly být tak krásné a hluboké oči prokleté? Jak by mohly přinášet smrt a utrpení? Jsou to jenom lži, které mají Achnatonova syna přivést o dobrou pověst.

„Půjdeš s námi?“ zeptala se ho nakonec. „Vrátíme se k matce.“ Tutanchatonův pohled se rozjasnil.

„A mohu jít?“ zeptal se.

„Jistě,“ odpověděla Anchesenamón, chytila Setpenre za ruku a obrátila se k druhé sestře: „Neferneferure, dej ruku Tutanchatonovi a jděte za námi.“

Děvčátko váhavě napřáhlo ruku. Když ručka nevlastní sestry mizela v Tutanchatonově ruce, zdálo se, že i on je v rozpacích.

„Dobrá,“ pravila Anchesenamón spokojeně. „Teď můžeme vyrazit.“ Vrátili se chodbou ponořenou v pološeru a vyšli na nádvoří. Situace se nezměnila, jen těla tam už neležela. Ptameth stál uprostřed hordy dětí a dva členové stráže pomáhali třetímu, který kulhal ke vchodu. Vydali se přes prostranství k vodní nádrži. Kroužek dětí ztichl, roztrhl se a všichni se k nim otočili. Anchesenamón nespustila děti z očí a vlekla za sebou vzpouzející se sestru.

Za nimi strnule kráčel Tutanchaton. Svíral ruku Neferneferure, ale paži měl napnutou, jako by ji chtěl držet co nejdál od sebe. Anchesenamón se na něj usmála, pak se pohledem

vrátila k ostatním a sledovala Ptametha, který zkoprněle stál na místě.

Dorazili ke vchodu na druhé straně nádvoří a než vstoupili do paláce, Anchesenamón v doprovodu sester a Tutanchatona vrhla na Hórova syna poslední pohled.

4

Achetaton, 1361 př.n.l., Osmnáctá dynastie

Aj přistoupil k muži, jenž seděl na dvoře zříceného domu. Nevěděl, jak se jmenuje. Když se setkali poprvé, řekl mu, že tak to bude lepší. Ani nevyrozuměl, zda jde o diplomata, nebo o vojáka. Byl statný, ale na tváři a těle neměl žádné jizvy.

„Tvoji nabídku jsem doručil králi Šuppiluliumašovi a s potěšením ji přijímá,“ řekl muž bez pozdravu. „Naše dohoda je uzavřena,“ dodal slavnostním tónem.

Aje i přes odpolední dusno zamrazilo. Rozhlédl se. Měl strach, že je někdo může slyšet, ale dům byl prázdný. Způsobila to nemoc, která jako by chtěla udělat tečku za Achnatonovým snem, když zabila všechny, kdo se odvážili jít za snem kacířského faraona.

Aj se posadil na lavici poblíž Chetity, s nímž právě uzavřel možná výhodnou, ale určitě obtížnou dohodu.

„Vzdávám díky králi Šuppiluliumašovi, jenomže situace se změnila,“ dodal a snažil se mluvit pevným hlasem, aby působil odhodlaně, ale obával se toho, jak se zachová muž, který ho může okamžitě zabít.

Chetita na něj úkosem pohlédl.

„Thébský velekněz požehnal Tutanchatonovu nástupu na trůn,“ vysvětlil Aj.